

Kabardinska Nya Testamentet och Psaltaren på adygeiska tryckta

Den första upplagan av Nya Testamentet på kabardinska blev tryckt 1993. Efter 14 år var det nu dags för den andra upplagan av detta Nya Testamente, som har reviderats av de förnämsta språkvetarna bland detta folk. Nya Testamentet publicerades i samarbete med organisationen Licht im Osten i Tyskland.

Böckerna finns nu på plats i norra Kaukasien och kan börja spridas bland befolkningen, som räknar mer än en halv miljon potentiella läsare. Denna gång har 5 000 exemplar tryckts. Böckerna är också riktade till kabardiner i Turkiet och Mellanöstern. I de tjerkesiska kulturföreningarna i framför allt Turkiet (tjer-

kesser är ett samlingsnamn för adygeer och kabardiner) görs målinriktade ansträngningar för att rädda det adygeiska och kabardinska språket från att dö ut. Behovet av litteratur och CD-skivor i dessa språk är mycket stort och det är i detta sammanhang som också kristna böcker fyller ett stort och erkänt behov. Också kristna videofilmer på CD delas ut och möter stor uppskattning.

En kabardinsk lärare i staden Samsum vid Svarta Havskusten i Turkiet var begeistrad när han fick ett ex. av detta Nya Testamente. ”Vi har ett långt sommarlov, tre månader, och den tiden kommer jag att tillbringa i min hemby. Då har jag mycket tid

”Vi har ett långt sommarlov, tre månader. Då har jag mycket tid på mig att läsa Nya Testamentet.”

forts. på sidan 2

HEMSPRÅK OCH BIBELSPRÅK

Nyligen lyssnade jag till ett föredrag där det bl. a. presenterades siffror över invandrabarn som har hemspråksundervisning i sko-

lan. Det handlar om tiotusentals skolbarn. Invandrabarn har rätt till undervisning på sitt modersmål har det fastställts högre upp. Mycket generöst av Sverige.

Men Bibeln på sitt modersmål? Till och med år 2006 var hela Bibeln översatt till endast 429 av de närmare 7000 språk som talas på vår jord, på ytterligare 1998 språk fanns åtminstone någon bibelbok översatt, medan drygt 4000 folkgrupper helt saknade Ordet.

Befalldes inte alla folks Herre redan för 2000 år sedan att alla folk skulle få höra evangelium? Och för att höra det, bör de inte ha tillgång till Hans Ord på sitt modersmål? Är det inte både vår förmån och vår plikt att organisera bibelöversättning för våra medmänniskor som av olika skäl inte kan göra det själva?

Efter att i tjugosju år ha arbetat för Institutet för Bibelöversättning har jag nu gått i pension. Men av alla kristna projekt ligger mig ständigt det där med bibelöversättning närmast om hjärtat. Kan vi tänka oss kristendomen i Sverige utan Bibeln på svenska? Inte?

Tack att du finns med i detta stora arbete!

Borislav Arapovic

på mig att läsa denna bok”. Också en annan lärare från staden Adana vid Medelhavskusten menade att Nya Testamentet kommer att vara till stor nytta för honom, när det gäller att fördjupa sina kunskaper i språket.

Psaltarpsalmer blev en självklar och uppskattad del av gudstjänstordningen i den adygeiska församlingen

Reaktionen på Psaltaren på adygeiska har varit begeistrad redan under översättningsskedet, då arbetet testades. Psaltarpsalmer blev en självklar och uppskattad del av gudstjänstordningen i den adygeiska församlingen i Adygea. Översättningen har gjorts av en välkänd poet och skriftställare, som är känd också i den tjerkesiska diasporan.

I Turkiet finns det ca 1 000 kabardinska och adygeiska byar.

För Turkiet planeras nu en parallell version av Lukasevangeliet och Apostlagärningarna på adygeiska och turkiska, liksom på kabardinska och turkiska. Vi är mycket spända på hur dessa böcker kommer att motas.

Bed att dessa böcker ska bli mäktigt använda i evangeliets spridning bland dessa muslimska folk.

Levi Mårtensson

Levi Mårtensson översatte det första adygeiska Nya Testamentet som trycktes år 1991 och det första kabardinska Nya Testamentet som trycktes två år senare.

Adygeer och kabardiner

Ibland används namnet **tjerkesser** som ett samlingsnamn för adygeer och kabardiner. Tjerkesserna kristnades på 500-talet, under kejsar Justinianus tid. Än idag kan man finna kyrkoruiner i bergen med kors av mässing. En del av kabardinerna islamiserades på 1500-talet. Idag finns fortfarande två till tre tusen kabardiner som är ortodox kristna. Adygeerna blev muslimer först på 1800-talet när de behövde hjälp av ottomanska riket i sin kamp mot rysarna.

Adygeer och kabardiner finner man i två ryska republiker i norra Kaukasien: Adygeiska republiken och Kabardinien-Balkarien. Det finns ca 500 000 adygeer: I Ryssland bor ca 140 000, i Turkiet dubbelt så många och de finns även i Irak, Israel, Jordanien, Syrien och Makedonien. I Ryssland bor ca 480 000 kabardiner och i Turkiet ca 550 000. Det finns kabardiner även i Jordanien.

Bibelöversättning

Adygeiska:

Nya Testamentet (1991),
1-2 Samuel (2002),
1 Mosebok (2005),
Psaltaren (2007).
Översättning av Gamla Testamentet pågår.

Kabardinska:

Nya Testamentet (1993, 2007).
Översättning av Gamla Testamentet pågår.
Barnbibel – färdig översatt.

STOR MANIFESTATION AV BIBLISK FORSKNING

Rapport från världskongressen IOSOT 2007

I juli hölls den XIX:e kongressen av IOSOT, the International Organization for the Study of the Old Testament. IOSOT grundades 1950 i Leiden, Nederländerna, som en internationell idéell organisation med syfte att främja vetenskapliga studier och forskning kring Gamla Testamentet och relaterade fält. Kongressen pågick mellan den 12 och 20 juli 2007 i Ljubljana, Slovenien. Undertecknad deltog som representant för Institutet för Bibelöversättning i Stockholm.

400 bibelforskare samlade

Det var första gången som kongressen hölls i ett land i före detta Östeuropa. Hittills har den hållits vart tredje år i Västeuropa och i Israel. Förtjänsten för detta har naturligtvis dr Jože Krašovec, katolsk teolog och organisationens president de senaste tre åren. Han är bibelöversättare och en framstående biblicist även med internationella mått. Han har fyra doktorsgrader och enligt egen utsago i en intervju sporrades han av att kommunisterna, när de hade makten, hävdade att teologi inte var någon vetenskap och utestängde den teologiska fakulteten från universitetet. Hans doktorstitlar från Rom, Jerusalem och Paris hjälpte honom när han ställdes inför rätta en gång.

Foto: Tamino Petelinšek, Družina

Över 400 bibelforskare från alla kontinenter kom med sina bidrag och föredrag, även från Sverige och andra nordiska länder. De utgör eliten eftersom de kommer från de största

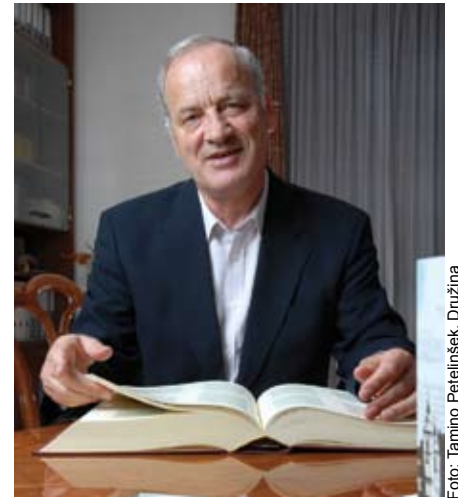

Foto: Tamino Petelinšek, Družina

Dr Jože Krašovec

och mestrenommerade universitetet, instituten och teologiska fakulteterna i världen. Deras forskningsområden är bland annat textkritik och hermeneutik, vilket är viktigt inte minst i dag då Bibelns autenticitet granskas noga.

Ortodoxa med för första gången

Det var också första gången som kongressen inbjöd bibelforskare från den ortodoxa världen. Hittills har nämligen endast protestantiska, katolska och judiska biblicister medverkat i IOSOT. De ortodoxa forskarna kom från Ryssland, Bulgarien, Grekland och Libanon. Som bekant utgår de ortodoxa bibelöversättningarna traditionellt från Septuaginta, den grekiska översättningen av Gamla

Testamentet, medan de västerländska bibelöversättningarna utgår från den hebreiska grundtexten. Det var intressant och nyttigt för alla forskare att utbyta meningar och nya upptäckter med varandra. Hela

kongressen präglades av enhet och en trevlig atmosfär. Varje morgon hade deltagarna dessutom möjlighet att närvara på de olika andakterna i olika kyrkor.

Levi springer för Bibeln

Månadens projekt

Översättaren **Levi Mårtensson** (65) deltog i juni i år fjärde gången på Stockholm Marathon. På det här sättet skaffar han sponsorer till bibelöversättning till adygeiska och kabardinska. En gåvogivare ger till exempel 10 kr för varje kilometer som han springer. Självklart kom han i mål och tiden var 5 timmar 37 minuter och 44 sekunder.

Den 30 september står han på startlinje igen. Den här gången är det Berlin Marathon.

Vill du vara med och ge en valfri summa för var och en av de 42 km som han springer. Pengarna kommer att användas för bibelöversättning till adygeiska och kabardinska.

Avslutningsvis förenades kvällens alla körer, sammanlagt över 300 sångare från sju länder

Sex parallella kongresser

Vid sidan av huvudkongressen ägde också sex andra kongresser med andra internationella organisationer rum. De är specialiserade inom andra gamla översättningar av Gamla Testamentet, som arameiska och syrianska, samt gamla manuskript som Dödahavsrollarna från Qumran. Detta var unikt då forskare inom alla dessa områden för första gången kunde ha sina kongresser samtidigt och på samma ställe. Under kongressen presenterades flera intressanta översättnings- och forskningsprojekt.

Uppmärksammas bibelfestival

Unikt för årets IOSOT kongress var att man har utlyst år 2007 som Bibelns

år i Slovenien. Samtidigt organiserade man ett medföljande kulturprogram med körsång och israelisk dans, bibelutställningar och bokpresentationer. Högpunkten var den stora konserten på söndag kväll på ett torg i gamla staden. Den inleddes av en gosskör från Sankt Petersburg. Ett av numren bestod i att fem kyrkor i stan ringde sina klockor koordinerat så att de skapade en melodi. Avslutningsvis förenades kvällens alla körer, sammanlagt över 300 sångare från sju länder (Slovenien, Kroatien, Serbien, Ryssland, Israel, Sverige och Italien) samt två symfoniorkestrar och framförde Beethovens nionde symfoni. Bland solisterna framträdde också den svenska sopranen Åsa

Elmgren som är verksam i Österrike. ”Det enastående kulturprogrammet markerade enhet mellan vetenskapen, konsten och livet” sade organisationens avgående president Jože Krašovec. ”En kongress av den här arten innebär den största manifestationen av biblisk forskning. Men vi ville dessutom visa att det finns en bro mellan vetenskaplig bibelforskning och inverkan av bibelvetenskapen på kulturen, framför allt konsten i alla dess former. Bibelvetenskap har i alla tider haft stor inverkan på konsten.” Man kan tillägga att biblisk forskning av det här slaget betyder mycket även för bibelöversättare världen över, oavsett om det handlar om nya språk som aldrig haft Bibeln eller språk som haft den länge.

Hela kongressen och bibelfestivalen fick stor uppmärksamhet i medierna. Den stora konserten med tal av bland annat landets president, universitetets rektor, vetenskapsakademins ledare, ärkebiskopen och IOSOT-presidenten sändes även i TV.

Man kan bara önska sig att Bibeln skulle få en likadan uppmärksamhet och mottagning även på våra breddgrader. Vi får hoppas på det. Nästa IOSOT kongress äger nämligen rum i Finland om tre år.

Brane Kalčević

Institutet för Bibelöversättning

Institutet för Bibelöversättning grundades i Stockholm år 1973 med huvuduppgiften att publicera Biblar "för icke-slaviska folk i slaviska länder", av vilka Sovjetunionen var det största. Där talas omkring 130 helt skilda språk. Sedan dess har vi arbetat med bibelöversättning på närmare 80 "sovjetiska" språk. Vi har tryckt Bibeln eller delar av den på mer än 60 språk, bl a första Bibeln på moldaviska och tadjikiska, Bibeln på georgiska, samt Nya Testamentet på adygeiska, altajiska, azerbajdžanska, balkariska, gagauziska, jakutiska, kabardinska, kalmuckiska, karakalpakiska, kirgiziska, komi, kurmanji-kurdiska, mariska, mordvin-erzjanska, olonets-karelska, ossetiska, tatariska, turkmeniska, tuvinska, uzbekiska, udmurtiska och vepsiska. Alla folk i världen skall ha tillgång till Bibeln på sitt eget språk.

Institutet för Bibelöversättning

Box 20100, 10460 Stockholm
Tel. 08-722 23 40, Fax 08-722 23 45
e-post info@IBTnet.org
Plusgiro 90 03 03-9

Raamatunkäännösinstituutti

Pl. 272, FI-00531 Helsinki, Finland
Tel. 09-774 43 50, Fax 09-739 795
e-post info.fin@IBTnet.org
Meritbanken 206518-17911

IFB BESÖKER

2007-09-09 Södertälje Pingstförsamling
2007-09-23 Landsbro Pingstförsamling
2007-09-30 Karlshamns Pingstförsamling
2007-10-07 Falkenberg Pingstförsamling
2007-10-07 Varberg Pingstförsamling
2007-10-28 Filipstads Pingstförsamling
2007-11-08 Halmstad Baptistförsamling
2007-11-11 Ödeshög Filadelfia
2007-11-11 Ödeshög Baptistförsamling
2007-11-18 Nybro Pingstförsamling
2007-11-25 Säffle Pingstförsamling
2007-12-09 Betelkyrkan Tärnköping
2008-01-13 Folkkyrkan Sölvesborg
2008-01-13 Folkkyrkan Ronneby

Nyheter från

Institutet för Bibelöversättning

är gratis
och utkommer 4 gånger per år